

Sygn. akt III UK 420/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania A. S.A. w Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W.

z udziałem zainteresowanych: A. B., M. J., D. S.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym i podstawę wymiaru składek,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 28
sierpnia 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 24 stycznia 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 24 stycznia 2018 r., oddalił apelację A. SA w Z. od wyroku Sądu Okręgowego w Ś. z dnia 12 czerwca 2017 r., mocą którego oddalono odwołania A. SA w Z. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w W. z dnia 13 listopada 2013 r., wydanych w sprawach A. B., M. J., D. S., którymi organ rentowy stwierdził, że wyżej wymienione osoby podlegały obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 maja do 30 czerwca 2012 r., z podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne szczegółowo określoną w poszczególnych decyzjach.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia. A. SA w Z. prowadzi działalność w zakresie świadczenie usług kooperacyjnych o różnym charakterze

oraz produkcji własnej artykułów wyposażenia domowego. W dniu 28 marca 2012 r. ubezpieczeni: M. J., A. B. i D. S. otrzymali informację o ich przejściu do nowego pracodawcy, to jest R. Sp. z o.o. w W. od dnia 1 maja 2012 r. bez zmian warunków i struktury zatrudnienia, bez konieczności przekwalifikowania się. W dniu 1 kwietnia 2012 r. płatnik zawarł ze spółką R. porozumienie, na podstawie którego z dniem 1 maja 2012 r. przekazał temu ostatniemu pracowników w trybie art. 23¹ kp. na warunkach identycznych jak te, które pracownicy mieli do dnia 30 kwietnia 2012 r. Następnie w dniu 1 maja 2012 r. spółki te zawarły umowę o świadczenie usług na okres 3 lat, na podstawie której określiły zakres usług, jakie mają być wykonywane na rzecz płatnika przez spółkę R.. Pracownicy wykonywali pracę w tych samych miejscach pracy, na takich samych stanowiskach jak przed przejęciem, wykonywali te same czynności, korzystając ze sprzętu należącego do wnioskodawcy, w pomieszczeniach wnioskodawcy, włącznie z pomieszczeniami socjalnymi udostępnionymi pracownikom przez wnioskodawcę.

Sądy *meriti* ustaliły, że umowa z dnia 1 kwietnia 2012 r. zawarta między A. SA a R. Sp. z o.o. miała charakter pozorny w rozumieniu przepisu art. 83 § 1 k.c. Nadto była sprzeczna z prawem i zasadami współżycia społecznego, co zgodnie z art. 58 § 2 k.c. czyni ją nieważną. W rezultacie nie można przyjąć możliwości zastosowania na gruncie rozpoznawanej sprawy art. 23¹ § 1 k.p. O pozorności zawartej umowy (porozumienia) świadczy także późniejsze przejęcie pracowników przez A. SA w chwili, gdy okazało się, że R. Sp. z o.o. nie odprowadza składek na ubezpieczenia społeczne pracowników. A. SA podjęła czynności zmierzające do rozwiązania porozumienia, w efekcie czego zakład macierzysty z powrotem przejął przekazanych wcześniej pracowników.

W rezultacie Sąd Apelacyjny przyjął, że nie można zaakceptować dopuszczalności stosowania outsourcingu w okolicznościach przedmiotowej sprawy.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiódł pełnomocnik płatnika A. SA, zaskarżając go w całości. W podstawach skargi kasacyjnej wskazano na naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie: art. 379 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 477¹ k.p.c., art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c., art. 356 § 1 k.p.c. oraz art. 232, 233 § 1 k.p.c. i 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c. oraz naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 23¹ k.p.

Mając na uwadze powyższe, wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz orzeczenie o kosztach procesu z uwzględnieniem kosztów dotychczasowego postępowania.

Okolicznością uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Zagadnienie to skarżąca ujęła w następujące pytania: Czy zasada ekonomii procesowej ma pierwszeństwo przed zasadą prawdy materialnej?, czy Sąd drugiej instancji obowiązany jest rozważyć i omówić w uzasadnieniu swojego wyroku wszystkie zarzuty apelacji odnoszące się do ustaleń dokonanych przez sąd pierwszej instancji - w związku z tym - czy wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. nakaz rozważenia zarzutów apelacji, nie pociąga za sobą obowiązku przeprowadzenia przez Sąd drugiej instancji własnej oceny materiału dowodowego w zakresie zgłoszonego zarzutu, której podstawy powinny zostać ujawnione w uzasadnieniu wyroku?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, że zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, powinna ona zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie

będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie. Te zależności w sprawie nie zachodzą. Na stawiane przez skarżącego pytanie odpowiedzi udzielić można za pomocą zwykłej wykładni prawa, biorąc za podstawę całokształt okoliczności faktycznych. Innymi słowy rozstrzygnięcie istotnego problemu prawnego nie może polegać na wyjaśnieniu wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów.

Odnosząc się do przedstawionych przez skarżącą pytań, należy podnieść, że wskazane podstawy procesowe nie są usprawiedliwione, bowiem zaskarżony wyrok poddaje się kontroli kasacyjnej. Sąd odwoławczy, akceptując werdykt Sądu Okręgowego, podał i wyjaśnił motywy, dla których nie znalazł podstaw do aprobaty stanowiska strony odwołującej.

Rozpoznanie sprawy w granicach apelacji nie oznacza obowiązku osobnego omówienia, przez sąd w uzasadnieniu wyroku, każdego argumentu zawartego w środku odwoławczym. Za wystraczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez Sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 2018 r., III UK 119/17, LEX nr 2542602).

Postępowanie apelacyjne ma, z jednej strony, charakter merytoryczny, zaś z drugiej kontrolny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2006 r., I PK 210/05, LEX nr 197171). Przy czym wyznaczniki te nie konkurują ze sobą, a zachodząca między nimi relacja posiada wspólny mianownik. Jest nim ocena legalności rozstrzygnięcia. Charakter merytoryczny postępowania apelacyjnego oznacza, że sąd drugiej instancji nie może ograniczać się do oceny zarzutów apelacyjnych, lecz musi - niezależnie od ich treści - dokonać ponownych własnych ustaleń, a następnie poddać je ocenie pod kątem prawa materialnego

(zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, LEX nr 341125). Zasadne wniesienie apelacji powinno zatem prowadzić przede wszystkim do wydania orzeczenia reformatoryjnego, a wyjątkowo tylko orzeczenia kasatoryjnego. Z art. 386 k.p.c. wynika, że Sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w trzech wypadkach: w razie stwierdzenia nieważności postępowania (art. 386 § 2 k.p.c.), w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 4 k.p.c.). Wynika z tego, że środek zaskarżenia ma być tak sformułowany, aby nie budził wątpliwości co do jego istotnych elementów, mających wpływ na orzeczenie sądu drugiej instancji. Temu właśnie służą wymagania apelacji objęte art. 368 § 1 pkt 1 i 5 k.p.c., które odnieść należy do art. 378 k.p.c., zgodnie z którym Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia. Należy mieć na uwadze, że punkt 5 powołanego artykułu pozostaje w ścisłym związku z jego punktem pierwszym. Jeśli strona skarży wyrok w całości i domaga się jego zmiany lub uchylenia, to znany jest zarówno zakres jego zaskarżenia, jak i zakres żądanej zmiany lub uchylenia. Natomiast zaskarżenie wyroku w części powoduje konieczność wyjaśnienia zakresu zaskarżenia we wniosku apelacyjnym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2018 r., II PZ 2/18, LEX nr 2455720).

W przepisie art. 378 § 1 k.p.c. wskazano, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji. Przepis jednocześnie zastrzega, że w granicach zaskarżenia sąd bierze pod uwagę nieważność postępowania. Analiza semantyczna przywołanego przepisu prowadzi do wniosku, że ustawodawca rozróżnia granice apelacji i granice zaskarżenia. Granice apelacji odnosić się będą do wniosków i zarzutów apelacji. Natomiast termin "granice zaskarżenia" obejmuje relację zachodzącą pomiędzy przedmiotem sporu a zakresem, w jakim strona skarży orzeczenie.

W piśmiennictwie wskazuje się, że granice apelacji są określone przede wszystkim zakresem (granicami) zaskarżenia. Związanie sądu odwoławczego w aspekcie przedmiotowym oznacza niedopuszczalność takiego rozpoznania apelacji, która dotyczyłaby niezaskarżonej części orzeczenia (por. J. Gudowski, K. Weitz [w]:

Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom III, Postępowanie rozpoznawcze, pod red. T. Erecińskiego, Warszawa 2016).

Podsumowując, Sąd drugiej instancji jest, zgodnie z art. 378 k.p.c., sądem merytorycznym i w sposób w zasadzie nieograniczony raz jeszcze bada sprawę rozstrzygniętą przez Sąd pierwszej instancji oraz w pełnym zakresie ocenia prawidłowość zastosowania w sprawie prawa materialnego. Natomiast nie jest bezwzględnym warunkiem prawidłowego rozpoznania sprawy przez Sąd drugiej instancji odniesienie się oddzielnie do każdego z zarzutów podniesionych w apelacji.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżąca nie wykazała potrzeby rozpoznania skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.